

Jukka Halttunen

CINEACTIVE
2

CineActive 2

Jukka Halttunen

CINEACTIVE 2

© 2024 Jukka Halttunen

Kustantaja: BoD · Books on Demand GmbH, Helsinki, Suomi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

ISBN: 978-952-80-8578-2

Kannen kuva: Kilyan Sockalingum

Sisällys

JOHDANTO	7
1960- JA 1970-LUVUT	11
1980-LUKU	59
1990-LUKU	125
2000-LUKU	177
2010-LUKU	205
2020-LUKU	229
HAKEMISTO	273

JOHDANTO

CineActive on palannut huomattavasti aiemmin kuin ensimmäisen kirjan johdannossa kuvittelin. Näiden kansien välissä on jo toinen kokoelma erilaisia elokuvia paikoitellen hyvin omalaatuisesti arviotuna.

Kuten CineActive 1:n johdannossa myös kerroin, kuuluin kauan sitten kaveriporukkaan, joka harrasti intohimoisesti elokuvia ja alkoi säännöllisin väliajoin kokoontua katsomaan niitä porukalla pitkinä, yli yön kestävinä maratoneina. Tyypillisesti tällainen katseluputki avautui myöhään lauantai-iltapäivänä ja päättyi sunnuntaiaamuna.

Tein tuolloin katselujen ohella myös muistiinpanoja katsotuista elokuvista. Vanhimpien elokuvien arviot tässäkin kirjassa ovat osin poimintoja noista muistiinpanoista, kuten olivat jo ensimmäisessäkin kirjassa. Tämä siis selvennyksenä sille, miksi kirjan alkupuolen tekstit ovat niin paljon hullumpia kuin loppupuolen. Kaikki ovat toki joka tapauksessa perehtymisen arvoisia!

Toisin kuin viimeksi, tämänkertaiseen elokuvakimaraan ei osunut yhtään elokuvaa 1950-luvulta ja 1960-luvultakin vain yksi. Näin ollen sen sijaan, että noilla vuosikymmenillä olisi yhteinen luku kuten viime kerralla, yhdistin 1960-luvun ainoan teoksen 1970-lukuun. Tämä johti aivan erityisen laajaan kokonaisuuteen, koska juuri 1970-luku on tällä kertaa erityisen vahvasti edustettuna.

Jokaisen elokuva-arvion ohessa on tieto käsiteltävän elokuvan viimeisimmästä katselupäivämäärästä sekä tieto katsotusta versiosta: levyn formaatti tai käytetty streaming-palvelu. Lisäksi elokuvista on vakioidusti näkyvillä sen nimi, ohjaaja, pääosien näyttelijät, valmistusmaa(t) ja -vuosi, sekä oma arvioni elokuvasta asteikolla 1 – 10 seuraavalla sivulla näkyvän asteikon mukaisesti.

Elokuvat on aseteltu kirjassa ikäjärjestykseen siten, että aloitetaan vuosikymmenten takaa ja päädytään aivan lopussa kaikkein uusimpiin teoksiin. Jokaisen arvion alussa on infolaatikko ja kuva joko elokuvan julisteesta tai videojulkaisun kannesta, pääsääntöisesti jälkimmäisestä.

Olen myös jälleen käyttänyt arvioiden ohessa arvosteluasteikon perässä näkyviä symboleita tarpeen mukaan.

10	Mestari-teos!
9	Loistava
8	Erittäin hyvä
7	Melko hyvä
6	Tyydyttävä
5	Siedettävä
4	Melko huono
3	Erittäin huono
2	Tyrmistyttävän huono
1	Jätettä

Tämä symboli tarkoittaa, että arviotekstissä on käytetty poliittisesti epäkorrekkeja ilmaisuja, joista on mahdollista triggeröityä. Etenkin nuorten lukijoiden kannattaa varoa.

Tämä symboli tarkoittaa, että arviotekstissä avataan elokuvan tapahtumia niin yksityiskohtaisesti, että se saatetaan kokea spoilaamisena. Jos et ole nähnyt elokuvaa, varo.

Jos hyvin käy, CineActive 3 tulee saataville vuoden 2025 kesään mennessä. Näillä lyhyillä johdantosanoilla, tervetuloa laadukkaiden elokuvien viihdyttävään maailmaan.

1960- JA 1970-LUVUT

ONCE UPON A TIME IN THE WEST

Italia/USA 1968

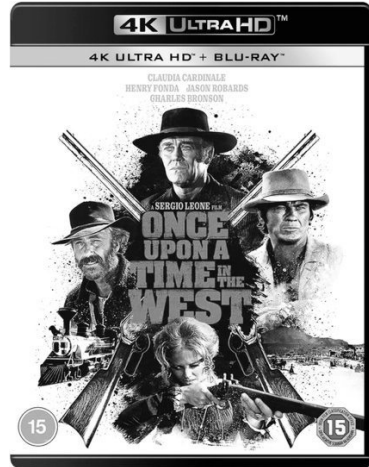
Ohjaus: Sergio Leone

Pääosissa: Charles Bronson,
Claudia Cardinale, Henry
Fonda

Katsottu: 31.10.2024

Formaatti: 4K Ultra HD

8

Katsellessani **Sergio Leonen** kenties arvostetuinta lännenelokuvaa *Once Upon a Time in the West* 4K:na, kaiken kaikkiaan noin neljättä kertaa, tulin ensi kertaa ajatelleksi, että sen suomenkielinen nimi *Huuliharppukostaja* on harhaanjohtava. Se kehystää **Charles Bronsonin** huuliharppua soittävän Harmonican tarinan päähenkilöksi, mitä tämä ei tarkemmin katsoen ole.

Leonen massiivisessa westernissä ei ole päähenkilöä sanan perinteisessä merkityksessä. Siinä on kyllä neljä keskeistä hahmoa, jotka onkin aseteltu levyn jälleen uudenaikaiseen kansikuvaan, mutta se kertoo yhtä lailla heistä kaikista. Kuten elokuvan nimikin vihjaa, se on laaja ajankuva ja tarkastelee kohti Amerikan länsirannikkoa kurottavaa, vähitellen modernisoituvaa yhteiskuntaa usealta kantilta. Keskeisiä henkilöitä on muutama, sivuhenkilöitä paljon lisää.

Once Upon a Time in the West alkaa tilanteesta, jossa kolme yrmeän näköistä pyssysankaria odottelee junan saapumista pienen erämaan laitamilla sijaitsevan kaupungin asemalle. Jakso on äärimmäisen viipyilevä ja tahti verkkainen. Yhden miehistä hätistäessä kiireettömästi kasvoilleen pyrkivää karpästä pelkästään sitä seurataan yli minuutti. Kun juna vihdoinkin saapuu, siitä astuu ulos Bronsonin henkilöimä Harmonica. Tulitaistelu menee nopeasti ohi.

2 tunnin ja 46 minuutin huikeraan kokonaispituuteen yltävässä westernissä ei ole varsinaisesti mitään turhaa; tuo pituus on vain seurausta hitaahkosti etenevistä kohtauksista. Ne esittelevät meille

muut keskeiset henkilöahmot: **Jason Robardsin** (*Johnny Got His Gun*, kts. CineActive 1) ruokkoamattoman, paljolti lain ulkopuolella toimivan pyssymies Cheyennen; **Claudia Cardinalen** leskeksi jääneen kaunotar Jillin, jonka omistukseen on jäänyt arvokas tila; sekä **Henry Fondan** kylmän tappajan, joka haluaa raivata tämän tieltään.

Ennen kuin kaikki nämä henkilöahmot on edes esitelty kunnolla, elokuva on pyörinyt noin 50 minuuttia. Mihinkään ei kuitenkaan tunnu olevan kiire, sillä ajankuva on kiinnostava ja hahmoihin on mukavaa tutustua kaikessa rauhassa.

Once Upon a Time in the West perustuu tarinaan, jonka Leone on laatinut kahden nimekkään ohjaajakollegansa **Dario Argenton** ja **Bernardo Bertoluccin** kanssa. Tuntuu kuin hän käyttäisi jälleen arkkityyppejään *Hyvästä, paboista ja rumista* (1966, kts. CineActive 1). Vaitelias Bronson on tämän elokuvan **Clint Eastwood**, tummiin asuihin pukeutuva Fonda **Lee Van Cleef** ja Robards siivottomine partoiineen **Eli Wallach**.

Taustalla vaikuttavana teemana erottuu sivistyksen väistämätön saapuminen villille rajaseudulle. Sitä symboloi kohti länttä ja siellä siintävää valtamerta kohti rakentuva rautatie, jonka etenemisestä tarinan konfliktit pohjimmiltaan juontuvat. Fondan näyttelemä kylmäsilmäinen Frank tekee hirmutekojaan osittain invalidisoituneen rautatieparonin toimeksiannosta ja palkkalistoilla.

Elokuvan edellisestä katselusta oli kulunut pitkä aika ja muistelin sen olleen noin 7 pinnan arvoinen. Se osoittautui kuitenkin muistikuvia vahvemmaksi ja jätän sen mielihyvin hyllyyn 4K-versiona – siitäkkin huolimatta, ettei sen resoluutio näyttänyt kankaalla kovinkaan vakuuttavalta. Suurimman osan ajasta olisin voinut yhtä hyvin katsoa jo omistamaani blu-raytä. Hetkittäin 4K kyllä näytti voimansa myös kuvan tarkkuuden suhteen, mutta suuremman osan aikaa ihailin sen filmimäisyyttä ja värikylläisyyttä.

•

Justine on legendaarisen markiisi **Donatien Alphonse François de Saden** pääteos. Vuonna 1787 valmistunut ja vuonna 1791 julkaistu romaani täynnä sadismia, seksuaalista väkivaltaa, kirkon pilkkaa ja ajoittain pitkiksi venyviä poliittisia liturgioita jotka kuvastavat kirjailijan aatemaail-

JUSTINE DE SADE

Ranska/Italia/Kanada 1972

Ohjaus: Claude Pierson

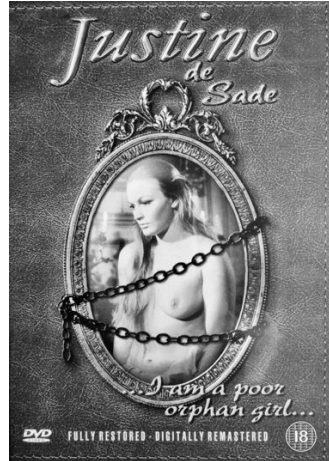
Pääosissa: Alice Arno, Yves

Arcanel, Michel Bertay

Katsottu: 28.9.2024

Formaatti: DVD

7

maa. Minulla on ollut kirja hyllyssäni jo ennen kuin olin nähnyt yhtään Justine-elokuvaa.

Niitä nimittäin riittää! Justine-elokuvat ovat kuin Godzilla-elokuvat, paitsi että niitä on lukumääräisesti vähemmän. Jossakin vaiheessa minun oli pakko paitsi nähdä ne kaikki, myös näyttää ne kavereille. **Chris Bogerin** ohjaama *Cruel Passion* (1977) oli videopaniikin aikakaudella niistä tunnetuin. Sitä käytettiin esimerkkinä videoiden aiheuttamasta turmeluksesta. Lisäksi sen nimiosassa oli kuuluisuus, Britannian prinssi Andrew⁷ kanssa tuolloin heilastellut **Koo Stark**.

Justine-elokuvista periaatteessa laadukkain on puolestaan espanjalaisen yhden miehen eksploitaatiotehdas **Jesús Francon** *Justine* (1969), jonka nimiroolissa nähtiin **Romina Power** ja muissa rooleissa mm. Oscarillakin palkittu **Jack Palance** sekä muuten vain sekoukseen kuuluisa **Klaus Kinski**.

Mielestäni paras versio Justinen tarinasta on kuitenkin **Claude Piersonin** ohjaama *Justine de Sade*, joka tavoittaa juuri oikeanlaisen tasapainon skandaalinkäryisen sisällön ja huumoripitoisen käsittelyn välillä. Paikoin aika karmeista tapahtumistaan huolimatta elokuva on suorastaan viihdyttävä ja sen kanssa saa naureskellakin.

Tarinan keskushenkilö on siis Justine (aikansa pehmpornotähti **Alice Arno**), joka on jäänyt 1700-luvun lopun Ranskassa orvoksi eikä edes tiedä oikeaa nimeään vaan käyttää sen sijasta nimeä Thérèse. Elokuvan kehyskertomuksessa hän on juuri löytänyt sisarensa Juliet-

ten (**France Verdier**), josta joutui lapsena eroon, ja kertoo tälle uskomattomia kokemuksiaan takaumina.

Justine on omistanut koko elämänsä hyveille ja kiltteydelle, joten de Saden logiikan mukaan hän siksi kohtaa koko ajan hirveitä vastoinkäymisiä; väkivaltaa, raiskauksia, orjatyötä, perversioita. Juliette on sen sijaan mennyt jo nuorena tyttönä bordelliin töihin ja päässyt paheellisen uran kautta rikkaisiin naimisiin sekä ylipäänsä vauraaseen ja yltäkylläiseen elämään.

Francon elokuvaan verrattuna *Justine de Sade* lähtee kertaamaan romaanin tapahtumia hirmuisella vauhdilla: jo kymmenen minuutin jälkeen Justine on kokenut kovia kolmeen otteeseen. Kaava on koko ajan sama: ensin joku mies löytää hänet heitteiltä ja vie kotiin, sitten paljastuu että tämä onkin joko seksinhimoinen pervertikko tai muuten vain väkivaltainen jolloin Justine kokee ensin kovia ja joutuu sen jälkeen pakenemaan.

Kiivastahtisen alun jälkeen elokuvan vauhti vihdoin rauhoittuu, kun raiskattu Justine jää yksin metsään, jossa hän piileksii pusikossa kun paikalle tulee kaksi homomiestä iloisein naimapuuhin. Näistä toinen painautuu puuta vasten toisen työntyessä tähän takaa päin. Penetroivan miehen näyttelijäsuoritus ilmentää todellista kiihkoa.

Kaverusten löydettyä seuraavaksi Justinen tämä päätetään sitoa kiinni raajat levälleen neljän puun väliin. Outoa kyllä, tähän käytettävät narut olivat puiden ympärillä jo valmiiksi odottamassa. *Props department* oli selvästikin vienyt ne sinne ajan säästämiseksi. Tämä kaikki oli kuitenkin vain pelottelua. Justine sai ainakin vähäksi aikaa hyvän kodin rikkaan miehen, hänen homorakastajansa ja ensiksi mainitun vaimon luota.

Uudessa kodissa kuitenkin sattui noloja tilanteita aina kun Justine yllätti isäntänsä homorakastajan seurasta. Yhden tällaisen tilanteen päätteeksi viimeksi mainittu nyppi poistuessaan kirpun Justinen olkapäältä ja vielä hihitti mennessään. Melkoista luonnonnäyttelyä.

Kun Justine ei kuitenkaan suostunut myrkyttämään isäntänsä käskystä talon emäntää, vaan tämän sijasta tapettiin innokas pieni koira, olikin tullut aika palauttaa Justine jälleen nyt jo tutuksi käyneeseen metsään odottamaan seuraavaa hyväksikäyttäjää. Tällä kertaa ei kuitenkaan ilman rangaistusta: Justinen kimppuun usutettiin kaksi äkäistä koira raapimaan ja puremaan!

CineActive 2 on päiväkirjamainen kokoelma elävästi ja huumorilla kirjoitettuja elokuva-arvioita, joiden sisältö ja muoto poikkeaa monessa kohdin perinteisestä elokuvakritiikistä. Elokuvan itsensä ohella huomio kiinnittyy myös katsotun tallenteen tekniseen laatuun. Kirja jatkaa puhtaasti kotiteatterielämyksiin keskittyvän CineActive - elokuvapäiväkirjojen sarjaa. Tässä sen toisessa teoksessa kauhu- ja kulttielokuvat ovat saaneet suuren painoarvon.

BoD

